

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egész évre . . . 6 korona.
Egyes szám ára 4 fillér.

MEGJELENIK HETENKÉNT EGYSZER:
pénteken és minden törvény-
hatósági bizottsági közgyűlést
megelőző és követő napon.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Városi nyomda.

Ide küldendők a kéziratok és
előfizetési díjak.

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Főszerkesztő: **VECSEY IMRE.** * Felelős szerkesztő: **KONCZ ÁKOS.**

Kiadótulajdonos: **A VÁROSI NYOMDA.**

Mivel foglalkozzék a közgyűlés?

Irta: Egy városi képviselő.

A magyar ember politika nélkül nem élhet. Uton-utfélen, zöld- és fehér-asztalnál egyenlő igyekezettel adunk kifejezést politikai érzelmeinknek. Pártkülönség nélkül szeretünk az ország dolgaival foglalkozni és ekközben elfeledkezünk a magunk dolgáról, nem ritkán még az országos politikánál is fontosabb egyéb ügyeinkről.

A viláért sem kívánom én azt, hogy a magyar ember szabadon ne követhesse politikai meggyőződését. Én tisztelem mindenkinek politikai hitvallását, mert meg vagyok győződve, hogy a gondolkodó, hazája nagyságát szerető elmék, habár különböző utakon — de mégis egy célra törnek. És mégis ennek dacára sokkal jobban szeretném, ha a törvényhatóságok a maguk dolgaival foglalkoznának, mert a politikát megcsinálják azok, akiknek az a kenyerük és ambíciójuk, míg mi okosan cselekszünk, ha odahagyva a szenvedélyek forgatagát, egyesült erővel városunk javára dolgozunk.

Nagyon jól tudom én azt, hogy a törvényhatóságok voltak a szomorú multban a szabadság és alkotmány legerélyesebb védelmezői. Nem kicsinylem szavukat, véleményüket most sem. Mert ha kicsinyleném, meghazudtolnám a történelmet, az élet nagy tanítómestereit. Ámde most nem élünk oly szomorú idők, mint a multban és a mindennapi politikai élet változásai nem oly veszedelmesek, hogy azok miatt a városok törvényhatósági ülésében zavarok és bonyodalmak bekövetkezése kívánatos volna.

A törvényhatóságok munkálják a város javát, a polgárok jólétét; keressenek kutató elmével és ügyes kezekkel új jövedelmi forrásokat, hogy azoknak feltalálása esetén kisebb legyen a polgárok terhe; ellenőrizzenek, javasoljanak, tanácsoljanak; egyszóval a köz jólétet emeljék. Ámde mit látunk? Egy bizottsági közgyűlésen 50 - 60 tárgy is fel van véve, de bizony a törvényhatósági tagok nem igen érdeklődnek a tárgysorozat iránt, legfeljebb, ha választások vannak napirendre tűzve. Könnyen átsiklanak a legsúlyosabb kérdéseken és nagyon sokszor nem a közjóra való törekvés, hanem a pártérdek döntik el az egyes, nagyobb kérdések sorsát. Ezért nem haladunk a rendelkezésünkre álló szellemi és anyagi erő dacára sem — előre; unos-untalan beleszól a pártérdek a nagy kérdések helyes elintézésébe és valóban teljesedik rajtunk, hogy *video meliora, deteriora sequor*. Mert pártkérdéssé teszünk mindent, ahelyett, hogy a közös szükségletek fedezésére gondolnánk egyetértő akarattal.

A törvényhatósági közgyűlések nem alkalmasak a politikai pártok eszméinek pertraktálására. Ne hozza fel senki a multat, midőn a törvényhatóságok élete, gondolkozása irányította az ország békéjét vagy háborgását. Akkor küzdeni kellett, hogy ne veszítsünk, ma nem lehet harcolni, mert munkás béke van minden vonalon. Ezt a békét nem tanácsos belefajítani a pártusák mocsarába, mert nemcsak visszazserezni nehéz azt, hanem megöli a város haladását, mert a legfontosabb ügyeket stagnálásra kényszeríti.

A közgyűlési termen kívül kiki bontsa ki azt a zászlót, melynek színeiben bizik. Ellenzék vagy kormánypárt küzdjön meggyőződésének hevével, ha kell, politikai irányának szilajságával eszméi mellett. De a közgyűlési teremben némuljon

el a pártusa hangja, ne lobogjon fel a szenvedély lángja, hanem a bizottsági tagok egymással kezét fogva, egy célra törve arra gondoljanak, hogy a város és a város polgárainak javai veszedelembé ne jussanak.

Debreczen sz. kir. város a haladás útjára lépett. Nagy terveken dolgozik, eszméket vetett felszínre, segíteni akar magán, hogy a haladás örök törvényét betöltse. Amiből az következik, hogy van elég dolga, tennivalója akkor is, ha nem politizál közgyűlési termében. Égető kérdések várnak megoldásra. Nagy alkotásoknak alapjai vannak gondolatában lerakva. Haladni akar, fejlődni, erősödni, szépülni, gyarapodni, gazdagodni és ami fő, üdvös jövedelmi források megnyitásával a közszükségleteken segíteni.

Ebből okvetlenül haszon száll a városra és polgáira, míg a politikával való foglalkozás csak erőnket fogyasztja és elválaszt bennünket.

Társaságunk hibái.

Irta: Zaira.

Egy város fejlődésénél nem elég, hogy szép és czélszerű épületei legyenek, nem elég, hogy háztartása rendezettséget mutasson fel, hanem az is szükséges, hogy eleven és pezsgő szellemi élet lakozzék benne. E nélkül minden zajgó élete mellett is holt a város épp úgy, mint a legszebb embernek is kevés az értéke, ha nem rendelkezik az ész és szív kincseivel.

A szellem tesz igazán széppé és nagygyá egy várost. A tudomány és művészet szeretete ad annak fényt és értéket. A tudomány, irodalom és művészet azonban csak olyan városban verhet gyökeret, ahol megbecsülik azokat, akik ezeknek ápolásán fáradoznak.

A legtöbb vidéki városban azonban e három virágnak nincs kelete. Anyag, agyag kell minden áron. A szellem legtöbb helyen pihen, a tudomány lenézett, a művészet mostoha elbánásban részesül, az irodalom pedig az újságok szenzációs napihireiben csúcsosodik ki. Ily körülmények között ne csodáljuk, ha a szellemek kiművelése nehezen megy, az emberek felszínes tudásuk és makacsságukban lesajnálják azokat, akik a megélhetés gondjai között arra is ráérnek, hogy magukat művelik és másokat is művelnek tudásukkal, ha ugyan akad hallgatójuk.

Társaságunk — valljuk meg őszintén — nagyon szegény szellemi tekintetben. Léha, üres, felületes, egyszóval nincs románcz a lelkén. Amit tudni látszik, az a legtöbb esetben csak kendőzött tudás. A színházba ma ezren és ezren azért járnak, hogy lássanak és láttassanak, de nem az előadott darabból meritendő szellemi élvezetért. Legtöbbje hasonlít ahhoz az olvasóhoz, aki nagy buzgalommal olvassa a regényeket, de olvasmányának címét nem tudja. Elképzeltetni, hogy mennyi lelki haszon háramlik így módon a színházlátogatóra és az olvasóra.

Hát még azok a zsurok! Végtelen sorozatai ezek az apróbb-nagyobb büniadásoknak, az üres csevegésnek, a szeretetlen megszólásoknak, a szellemeseknek jegyzett, de szerintünk végtelen üres megjegyzéseknek. Ennek pedig az az oka, hogy nem nevelünk tartalmasabb nemzedéket. Irodalomról, művészetről egy szót sem hallunk a mai társaságokban, ellenben a toalett kérdések egész bazárjával találkozunk. Társadalmi életünk — mint minden egyéb cselekedetünk — külsőségekre van fektetve, ezért nincs színe, színes illata beszédünknek és mi látva ezt, nem csodálkozunk azon az udvariattalannak látszó vendég

¹ Társadalmi életünk egyik kimagasló urasszonyának tollából közzöljük e cikket. Lapunk programjához képest társadalmi kérdések megvitatására is szíves készséggel nyújt tért a Szerk.

mondásán, midőn egy társaságból hazajövet ily keserű szókra fakadt: „ha könyvek lettek volna azok az urak és hölgyek, akik közt két óráig unatkoztam, egyet sem olvastam volna el közülök“.

Az irodalom és művészeti ízlés fejlesztése azonban sok olvasással, elmélkedéssel és tanulással jár. Ezt nem lehet eltanulni a korszón. Ez komoly munkát kíván és gyümölcse lelki gyönyörűség. Mentül jobban belemélyed valaki, annál nagyobb vágyat érez művelődni, épp úgy, mint a gyémántás ember az első lelet után megtízszerezten érzi munkaerejét.

Merem állítani, hogy a magyar irodalmat csak felszínesen ismerik még azok is, akik felső iskolákat végeztek. Vörösmartyt, Aranyt, Petőfit csak személyenyekből ismerik. A magyar művészet világa pedig majdnem ismeretlen előttük. Mert lerázva az iskola porát, nem lelki művelésükkel töltik az időt, hanem olyan szórakozásokkal, melyek módjával felfrissítik a lelküket, de tulhajtásukban azt a kis felszínes tudást is semmivé teszik.

Mulatság és mulatság, ez ma a jelszó. Vigadni a magunk mulatására és így télen a szegények javára. Míg a szegény éhez, addig mi tánczolunk azért, hogy neki kenyeret adjunk. Pedig, ha azoknak a drága, a legtöbb esetben csak a hajnali órákig tartó toaetteknek, tánczrendeknek árát, de csak ezeknek tizedrészét a szegényeknek adnánk, kevés éhez, didergő szegény siránkozna a világban. Emellett mulatgatnánk vigan, kedélyesen épp úgy, mint a régiek, akik kartonruhájukban, otthon varrott batiszt toalettjükben is eltek a farsangon. Akkor a legtöbb férfi boldogságot, békét és nyugalmat talált legényélete után a házas életben, ma pedig igen sok esetben szabószámlákban cserélődik fel keresete.

Vissza kell vezetni a társadalmi életet az egyszerűséghez, mely gazdagabb lesz az őszinteségben, mint a mostani hideg arcok a báli terem parkettjén. Kevesebb lesz a nagyzás, a versengés. Háziasoknak kell nevelni a nőket és megváltozik a férfiak ízlése is, mert köztapasztalon nyugszik azon állításunk, hogy a társaság értéke, vagy tartalmatlan volta mindig az abban résztvevő nőktől függ. És ha a nők megszeretik az irodalmat, érdeklődnek a művészet iránt és jobban fognak örülni egy szellemes, tanult férfi társaságának, mint egy felszínes udvarló kénytelen-kelletlen bókjainak: eljött az az idő, melyben társaságunk mostani szintelen volta üdőbb színeket nyer.

Mig ez az idő be nem következik, addig a szó nemes értelmében társaságról nem lehet szó, csak emberekről, akik azért jönnek össze, hogy elmondják egymásnak azokat, amiknek elhallgatása a legtöbb esetben hasznára vált volna elbeszélőknek és hallgatóknak egyaránt.

Nagy általánosságban szölkünk e kérdéstről. Illik-e néhány sorunk városunk társadalmi életére, kérdezze meg kiki önléktől. Mi sem vagyunk kivételek, mert uszunk az árral, azt hívén, hogy ezzel tartozunk a világnak. Ámitjuk önmagunkat, hogy mások se ébredjenek öntudatra.

Néhány vonás közigazgatásunkról.*

Az életpályákat vizsgálva, alig találunk talán az egy tanítóit kivéve hálátlanabbat, mint a közigazgatási pályát. Ez a pálya egy egész embert kíván, lekötí testi és lelki munkaerejét egyaránt és cserébe alig nyújt megélhetési eszközt. A legtöbb közigazgatási tisztviselő szegényül hal meg és a legtöbb esetben nélkülözések közt hagyja családját. Dolgozik nape-tig és a most divó választási rendszer mellett nem halad előre. A tisztviselők egyrésze aztán elernyed részben a munkában, részben a meddő várakozásban és mikor azt tapasztalja, hogy munkáját anyagilag nem értékelik, csökken benne az ambíció és követi az egyszerű szerzetesfőnök ama tanácsát: *Officium tuum taliter qualiter imple, sed de guardiano semper bene loquere* — és akkor boldog leszel. Leörli a napi munkát pipaszóval, vagy anélkül, kétrét görnyed fellebbvalói előtt és rezignál... A másik rész dörgölődik a hatalmasokhoz, a hiányzó tehetséget, külsőséget himes köntösével takarja el és szinpadias módon adja a dolgozó embert, holott dolgozni nem akar, de nem is tud. Esetleg a családja érdemeiből él, vagy magas állásu atyafisága révén olyan állásba jut, melyhez nem ért, de rákényszeríti az agyonbeszélt bizalom arra, hogy rátermettsége nélkül is viselje állásának díszét, a terhet meg adja át inokainak.

Éppen ezért jár sánta lábón az ország közigazgatása, mert a sok jó erő mellett tengernép sereglik erre a pályára, olyanokból áll sokaság, melynek atyafisága besegíti őket a közigazgatás gépezetébe kerékhajtónak. Ez is szükséges ugyan a gép mellé, de bizony nem adnak neki gépezetmérnöki fizetést. A közigazgatásnál azonban — sit venia verbo — kivételek az érdemeiknek — azok huzzák a magasabb fizetéseket, akik keveset dolgoznak, de annál többet beszélnek terhes elfog-

* Nem értünk mindenben egyet a cikkely írójával, de tekintettel személyné, leadtuk fejtegetését. Jövő számunkban felelünk e cikkelyre. (Szerk.)

laltatásukról. Az elismerés tömjén füstjét mohó kéjjel szívják be, önmagukkal hitelve el, hogy használtak tétlenségükkel a közügyeknek.

Nem csoda tehát, ha a gondolkodó és a nagyképszerűsítés szítáján átlátó ember szintén elhiszi, hogy az ilyen fajta önmagukat felfújt nagyságok valóban használtak a közügyeknek akkor, midőn kontárkodásukat béklyókba szoritották és náluk okosabb, habár kevesebb fizetésű tisztviselőkkel végeztették a maguk dolgait.

Ezek az ugynevezett nagyfejek aztán roppant kritikusok. Folyton tógában járnak, ünnepélyes arccal, itélkezve elevenek és holtak felett. A gyöngébbeket persze megtévesztik, de azok, akik produktív munkája után itélik meg az emberek értékét, megmosolyogják őket és nem tudják, vajjon együgyűségüket vagy vakmerőségüket csodálják.

És ezeket az önmagukat csodáló elméket a mi választási rendszerünk eredményezte. Nem mindig az érdem, nem a tehetség, nem a munkaerő jut érvényre, hanem az atyafiságos összeköttetések, jó kortések és a felsőbbtség nyomása együttes erővel, sokszor erőszakkal szülik ezt a gárdát. Választások előtt járja a kedves urambátyám, az uri kéz nem idegenkedik a becsületes munkában eldurvult izmos maroktól, értékesse válik a máskor lenézett polgárember biztató szava, megígért szavazata, de mikor czélnál van az illető, még a fejét is elfordítja attól a jámbortól, aki, hogy a molesztálást elkerülje, vagy hogy a szives, leereszkedő kézzorítást viszonozza, szavazatával hozzájárul az illető megválasztásához.

Az a másik, meg harmadik, akinek a kis ujjában több ész van, mint annak egész valójában, az a negyedik, ötödik, aki éjnap munkában művelte a lelkét, edzette a tehetségét, mert nem akart szavazatokat koldulni, évtizedeken keresztül dolgozik az előléptetés minden reménye nélkül, küzdve a megélhetés gondjaival. Míg amaz jól javadalmazva az imádot heverésnek él, emez szükösen fizetve, idő előtt elemésztí életerejét.

Kemény igazságok ezek és mi nem csodáljuk, ha ezek és ezek vágyakoznak az állami kinevezések után, mely következetesebb, mint a választók változó kegye. Emellett a közigazgatási tisztviselők közül hiányzik az az összetartó szellem, mely más állásu embereknél az egymás munkásságát megbecsülő szereteten épül fel. Kegyetlen, szivtelen kasztrendszerben élnek a legtöbb helyen a közigazgatási tisztviselők. Semmi melegség sehol. Az az egy-két fokkal magasabb állásu tisztviselő magasabban hordja fejét egy kozák hetmannál és nehezebben jutsz főséges színe elé, mint a kegyelmes miniszterelnöknek. Ismételve mondjuk, tisztelet a kivételeknek...

Ezek az urak aztán reklámmal kürtöltetik érdemeiket. Naponként beszámolnak a jószívű ujságok hasábjain munkásságukról a nagy közönségnek. Nevüket annyiszor olvashatod az ujságlapon, akár csak a *Török* szerencsését, vagy a *Réthly* pemetefüzcukorkáit. És a nagy közönség nagyrésze, mely belenyugszik a mundus vult decipi ergo decipiatur igazságába, elbámul ezen a nagy munkásságon és himnuszt zeng a csalóka fényről.

Na, de így volt ez mindig... Sokkal több közkatona hull el a csataterén, mint generális... A névtelen hősök jeltelen sirokban nyugosznak... A kis tisztviselő sohasem dolgozik eleget, csak azé az érdem, akié a dusabb javadalmazás...

Harmadszor is azt mondjuk és azt hangoztatjuk: tisztelet e rovásban a kivételeknek...

Debreczen vízvezetéke és csatornázása.

Írta: Dr. Burger Péter.

— Hatodik közlemény. —

Szakkélemény.

A m. kir. országos vízépítési igazgatóság egészségügyi mérnöki osztálya nevében Farkas Kálmán műszaki tanácsosnak 95—1901. é. véleménye és tervezete.

A város tek. tanácsához Debreczen.

A n. m. földmívelésügyi miniszter ur a városnak 1897. évi december 23-án 13,926. sz. alatt kelt felterjesztésére az 1898. évi márczius hó 8-án 11,264. szám alatt kelt rendeletével oda utasított, hogy a Debreczen város ivóvízzel ellátására szükséges előmunkálatokat vezessem és azok alapján a város vízvezetési tervét készítsem el.

Az előmunkálatok a folyó év nyarán befejeztetvén, az azok alapján szerkesztett véleményemet a következőkben van szerencsém közölni:

Miután Debreczen város és környékének talajviszonyai hogy úgy mondjam, kizárnak minden más módszert, melynek felhasználásával a város lakossága számára szükséges ivó- és használativiz beszerezhető lenne, nem marad más mód hátra, mint azt mély furású kutak útján beszerezni.

A város főterén magán vállalkozóval létesített 840 méteres mély furás nem igazolta a város által felszökő víz nyérése iránt táplált reményét, amennyiben a homokrétegekből származó víz a terep alatt mintegy 350 méter mélységben állott meg. E körülmény oka a furás helyének megválasztásában keresendő.

Vezetésem mellett a balmazújvárosi országot mentén létesített mintegy 164, illetve 190 méter mély és egymástól 167 méter távolságban levő furás, melyeknek terepszíne mintegy 10 méterrel fekszik mélyebben a főterénél mai csekély mennyiségű 16—25 perczliter terep fölé szökő vizet eredményezett, szivattyuzás által pedig azokból nagy-mennyiségű víz volt nyerhető.

E mély furások vize a debreczeni gazdasági vegyakisérleti állomáson és a m. kir. földm. miniszt. vegyakisérleti laboratóriumában kémiai-lag megvizsgáltatott s ivásra kifogástalannak minősített.

A kutak vízbőségének és egymásra való hatásának kísérleti uton való meghatározása ez év május havában eszközöltetett, az előbbi annak megállapítására hány ilyen kut vize képes a várost ellátni, utóbbi a létesítendő furások egymástól való távolságának megítélése céljából.

Ezek megállapítása csak hosszabb folytonos üzemi szivattyuzás által lévén elérhető, az említett kufurás 23 napi próbaszivattyuzásnak vetetett alá, melyeknek eredményét alábbiakban ismertetem:

Azon hátrány kikerülése céljából, melylyel, kivált a homokolás miatt dugattyus szivattyu alkalmazása járt volna, az üzemet gőzgép által hajtott sűrítő légszivattyu látta el.

E sűrítő szivattyu légmentesítő furáshoz tömített vascsővezeték szereltetett, melyeken át a sűrített levegő a furásokba hatolt és azokból nagyobb mélységből is felnyomta a vizet, amennyiben pedig az I. számú furás a gépektől 167 méternyire, a II. számú pedig csak 5 méternyire volt a nyomócsövek aránylagosan cirka 5 méter mélységi különbséggel hegyeztettek el.

A kiemelt víz mennyisége mindkét furásnál elhelyezett 20 cm. nyílással készült bukókon 10 percenként jegyeztetett és arról táblázat készített.

S dacára annak, hogy kivált az első napokban a gépek üzeme sok zavarnak, tehát szüneteknek volt kitéve, az elérhetőnél kisebb eredményt mutat. A sűrítő szivattyu méretei sem voltak elég nagyok azon munka teljesítmény számára, mellyel nagyobb mennyiségű víz kiemelése járt volna. Miután a rendelkezésre álló rövid időn belül is tapasztaltatott, hogy csupán egy furást szivattyuzva, ama számított átlagnál sokkal nagyobb mennyiség volt kiemelhető a nélkül, hogy ez a másik furás szabad vízhozamát észrevehetőleg befolyásolta volna.

A készített táblázatból egyuttal kitűnik, hogy az éjjel, nappal a próbaszivattyuzás tartama alatt mindkét furás vízhozama közel állandó volt és a két furás egymást nem befolyásolja, amiből az következik, hogy több ily furás egymáshoz közelebb is eszközölhető.

A kiemelt víz mennyiségét a bukóknál általában használni szokott $Q = u \cdot b \cdot h \cdot V_2 \cdot g \cdot h$ képletből számítottuk, ahol az együttható $u = 0.40$, $b = a$, bukó szélessége $= 0.20$ méter, $n = a$ vízoszlop magassága a bukó élén, $g = 9.8$ a szabad esési gyorsulás.

E képlet alapján egy mély furásból a másodpercenként tényleg kiemelt víz mennyisége átlag 780 liter, azaz naponként 673 köbméter volt.

Debreczen városnak jelenleg — nem számítva az állandóan városon kívül lakókat — kerekén 50,000 lakosa van. 50 ezer lakos számára, naponként és fejenként 100 liter fogyasztást számítva, a napi vízszükséglet 5,000,000, azaz 5000 köbméter, mely 57 másodpercz literének felel meg, vagyis a fentiek alapján (8 mély furás elegendő lenne a város számára ma szükséges vízmennyiség beszerzésére, $8 \times 780 = 6240$ másodpercz liter), melyek annyival is könnyebben, olcsóbban létesíthetők, miután a város az öblítő rendszerű furógarnitúrát már beszerezte és annak vezetésére furó mesterünk által begyakorlott alkalmas erővel bír.

A kutak mérsékeltebb igénybe vételére és a homokolás csökkentése miatt azonban célszerű lesz a fenti nyolcz kut helyett tizenkettőt létesíteni.

A vízbeszerzés helye és módja ezek szerint meg lévén oldva — amennyiben későbbi üzembővítés a lakosság szaporulata esetén további mély furások által elérhető — azon kérdés merül fel, mi módon nyújtható a beszerzett víz a lakosság rendelkezésére?

Erre egyedüli felelet a rendszeres vízvezeték kiépítése, mely ma alapja a közegészségnek és köztisztaságnak. A létesítendő vízmű vázlatát következőkben adom:

Az egymástól mintegy 100 méter távolságra a balmazújvárosi ut mentén létesítendő tér mélyfurás vize egy a furások központjában elhelyezett közös kompresszor által emelendő ki, s a furások mellett közvetlenül beépített kisebb homok ülepesztő medenczéből egy közös

gyűjtő medenczébe vezetetik, honnan a szívó-nyomó szivattyutelep a városba továbbítja.

A kompresszor állandó üzemi alkalmazása több okból célszerű; ki van zárva a homokolás folytán dugattyus mély szivattyunál előforduló üzembiztonság; a szivattyuzás eszközölhető 40—50 méter mélységről és az üzem egy központi telepről látható el.

A 12 kutnak egy pontból való kihasználása úgy is képzelhető, hogy a gépházban fejlesztett villamos áram a kutakhoz vezetettvén, az árokba süllyesztett szivattyuk a kutaknál alkalmazott elektromotorok által hajtattak.

Az így kiemelt víz a gépház melletti gyűjtő medenczébe vezetettvén, innét lenne a városba nyomandó.

Ezeknek előrebocsátása után a város vízzeli ellátását következőkép javasolom keresztül vinni:

A debreczen—balmazújvárosi ut éjszaki oldalán ezen ut is a debreczen—h.-bőszörményi vasut keresztezésénél lenne felépítendő a szivattyutelep, mely két gépcsoportot foglalna magában.

Az egyik gépcsoport állana két drb. 50 effectiv lóerejű gépből, melyek közül az egyik a fenti ut mentén a gépházról kezdődőleg és egymástól 100—100 méter távolságra furandó 12 kut vizét lenne hivatva akár sűrített levegő, akár elektromos erőátvitel útján kiemelni és a gépház melletti szivóaknába szállítani. A második hasonló gép tartalékul szolgálna az előbbinek.

A másik gépcsoport, mely szintén két drb. 50 effectiv lóerejű szivattyugépből állana, a szivóaknában összegyűlő vizet van hivatva a városi csőhálózatba, illetve a viztoronyba emelni. A két gép közül csak az egyik a működő, a másik tartalékul szolgál.

A mintegy 110 méter tengerszín fölötti függővel bíró helyen felállítandó szivattyutelep másodpercenként mintegy 60 liter, tehát naponként mintegy 5000 köbméter vizet lenne képes a nyomócsővezetékén át a város ellenkező oldalán 120 méteres terepfüggővel bíró helyen, az Árpádtér és lovassági laktanya környékén felépítendő, és a terep felett 35 méter felső vízszinmagassággal bíró 1000 köbméter férőjű viztoronyba emelni.

A szállítási magasság tehát, a 8 méter csősürlődési veszteség be-tudásával, 53 méter lenne és a szükséges effectiv lóerők száma a szivattyu 85% hatásfoka mellett 47.50 effectiv lóerő.

A szivattyutelep az említett négy gőzgép, kazánok, szivattyuk, valamint a kompresszorok, illetve dinamokból, továbbá az ezek befogadására szükséges épületekből és szénraktárból, végre a gépész és gép-ápoló és a két fűtő lakóházából állana.

A 60 másodpercz liter víz szállítására alkalmas nyomóvezeték, a nagyobb üzembiztonság szempontjából, két részre választandónak tartom, mindkét rész 30 másodpercz liter vezetésére szolgál.

Az egyik ága 275 mm. belső átmérővel a balmazújvárosi uton a hajdubőszörményi utig halad, itt jobbra fordul és a Vendég-utca, Nyugoti utca, Külső-vásártér, Miklós-utca, Szent-Anna-utca, Baross-utca, Bocskay-tér és Rakovszky-utcán át jut az Árpád-térre, illetve a lovassági laktanya elé. E nyomócső hossza 5660 méter.

2. A másik ág 250 mm. belső átmérőjű és a b.-újvárosi utról a Ferencz József- és Hadházi-uton jut az Árpád-térre, hossza 3070 méter és a viztoronyban egyesül a másik csővel.

A szállítandó 30 ny. liter víz mindkét csővezetékben 8 méter sürlődési ellentállást szenved.

A két nyomócsőből ágaznék el az összes városi csőhálózat, mely ezen említett két vezetékén kívül 3500 méter 200 mm., 3600 m. 150 mm., 9100 m. 100 mm. és 30,700 m. 80 mm. belső átmérőjű vezetékéből áll. Az egész hálózat hossza tehát 56,640 méter lenne.

Az így tervezett csőhálózat mellett a város összes utcái csővezetékkel láttatnának el úgy, hogy a város belterületének összes házái előtt csővonal fektetettnek.

A csőhálózat 140 drb hatféle méretű tolózárral, 500 drb 80 mm-es féltalaj *tűzcsappal* és 30 drb ejector közkuttal lenne felszerelve.

Az egész vízmű-létesítő költségel a következőkben irányozhatók elő:

1. Kutak és ezek felszerelése	50,000 K
2. Gépház, kazánház, kürtő, szivóakna, lakóház	70,000 "
3. Gépészeti berendezés	280,000 "
4. 1000 köbméteres, 35 méter magas viztorony	150,000 "
5. Csővezetés és pedig:	
a) 5660 fm. 275 mm. á 24 K	135,840 "
b) 3070 " 250 " á 20 "	61,400 "
c) 3500 " 200 " á 16 "	56,000 "
d) 4600 " 150 " á 11 "	50,600 "
e) 9100 " 100 " á 8 "	72,800 "
f) 30700 " 80 " á 6.5 "	199,550 "